

Візія України 2030

Міжнародний бізнес-форум «**Візія України 2030**», що відбувся 21 травня 2025 року в UNIT.City, об'єднав представників

уряду, міжнародних інституцій, громадських організацій, наукових кіл, бізнесу та дипломатичного корпусу для обговорення довгострокових сценаріїв розвитку України в умовах сучасних глобальних викликів. Форум організовано компанією Crowe Mikhailenko у співпраці з виконавцями регіонального проєкту «PROGRESS: Підготовка країн Східного партнерства до Європейського зеленого курсу» (Promoting Green Deal Readiness in the Eastern Partnership Countries, PROGRESS), який фінансується Міжнародною кліматичною ініціативою (ІКІ) Федерального уряду Німеччини та реалізується німецькою урядовою організацією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH у партнерстві з Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Регіональним екологічним центром Кавказу (РЕЦ), представництвом Європейської Бізнес Асоціації (ЄБА) в Молдові та Державною установою «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України» (ІЕПр НАН України).

Учасників привітали заступниця міністра аграрної політики **Оксана Осьмачко**, заступниця міністра захисту довкілля та природних ресурсів **Вікторія Кіреєва** та генеральна директорка з міжнародної та європейської політики Федерального міністерства захисту довкілля Німеччини **Єва Крахт**. «Відбудова має бути не лише швидкою, а й сталою. Надзвичайно важливо вже зараз інтегрувати кліматичну політику в економічне й фінансове планування України», – наголосила **Єва Крахт**, додавши, що її вразила енергія та рішучість українців, яку вона побачила під час свого візиту до Києва у квітні.

Форум працював у динамічному багаторівневому форматі, що поєднав панельні дискусії, експертні обговорення та публічні інтерв'ю. У центрі уваги диспутантів перебували зелена трансформація, цифрові інновації, інтеграція

України до Європейського Союзу, – які, на думку учасників, є запорукою економічної відбудови країни на основі сталого розвитку. Було створено живий простір для відкритого діалогу між представниками уряду, бізнесу, громадянського суспільства та міжнародних партнерів.

Під час ключової дискусії «На яке майбутнє заслуговують Україна та український народ?» голова Центру громадянських свобод **Олександра Матвійчук** наголосила, що майбутнє – це не прогноз, а простір рішень. Вона зазначила, що після початку повномасштабної війни українці отримали історичний шанс переосмислити основи своєї державності. Засновник першого добровольчого мобільного шпиталю ім. Миколи Пирогова **Геннадій Друзенко** закликав повернути сенс поняттю «республіка», розуміючи його як партнерство громадянина і держави, де всі однаково рівні й гідні. Він додав, що свобода й відповідальність мають стати основою нової української цивілізації.

Зліва направо: Геннадій Друзенко, Олександра Матвійчук, Вадим Трюхан (модератор сесії, Crowe Mikhailenko)

Першу панельну дискусію «Глобальна підтримка України: головні виклики та перспективи на міжнародній арені» модерував **Олександр Дячук**, керівник групи експертів ІЕПр НАНУ у проєкті PROGRESS, к.т.н., с.н.с., п.н.с. відділу

економіки, енергетики та клімату. Він наголосив, що Україна має вирішувати ключове питання: «Як одночасно вести боротьбу за свободу та закласти фундамент для сталого розвитку майбутнього покоління?».

Зліва направо: Олександр Дячук, Еліз Віж'є, Вадим Пристайко, Світлана Берзіна

Івонн Лінденлауб, керівник управління Східної Європи, Центральної Азії, Африки та Близького Сходу Федерального міністерства навколишнього середовища, охорони природи Німеччини, ядерної безпеки та захисту прав споживачів (BMUV), підкреслила, що новий уряд Німеччини продовжить підтримку України у сфері клімату й енергоефективності та допомагатиме адаптуватися до вимог європейського екологічного законодавства. **Вадим Пристайко**, ексміністр закордонних справ України, закликав не втрачати голос України на міжнародній арені та паралельно працювати як над безпековими, так і над кліматичними викликами. Його підтримали експерти OECD, зокрема

Кшиштоф Міхалак, який наголосив, що Україна нині стоїть перед справжнім викликом – поєднати короткострокові потреби й довгострокові кліматичні цілі.

Про те, що кліматичні зміни є не меншою загрозою для України, ніж війна, і зелена трансформація критично важлива – наголосила **Еліз Віж'є**, заступник директора програми «Відновлення сектору зеленої енергетики в Україні» (GIZ). Вона підкреслила, що уряд Німеччини підтримує Україну через відбудову енергосистеми, розвиток місцевих ВДЕ-проектів та енергоефективність як частину курсу до членства в ЄС. **Світлана Берзіна**, президент ВГО «Жива

економічним відновленням, збереженням екологічного вектора розвитку та інтеграцією України до європейського простору.

Зокрема, **Оксана Осьмачко**, заступниця міністра аграрної політики та продовольства України, наголосила, що зелена трансформація агросектору вже

відбувається і має стати ключовою частиною модернізації економіки. Вона відзначила практики точного землеробства, сталого управління водними ресурсами та розвиток біоенергетики як приклади синергії між інноваціями, кліматичними цілями та економічною вигодою.

Мартіна Колб, директорка програми PROGRESS (GIZ), відзначила, що зелена відбудова України має бути системною, а не фрагментарною, і що ефективна міжнародна підтримка можлива лише за умови чіткого бачення та узгоджених пріоритетів з боку української держави. Вона підкреслила важливість стратегічного діалогу між урядом та донорами. Координатор Платформи зеленого відновлення ЮНЕП в Україні **Юрген Кайнхорст** презентував Ukraine Recovery Platform – новий інструмент підтримки «цілісного урядового підходу» до відбудови. Він наголосив, що зелена реконструкція України повинна базуватися на довгостроковому плануванні, що охоплює регіональні пріоритети, реформу фінансових механізмів, справедливу трансформацію вугільних регіонів та створення сприятливих умов для інвестицій. Ukraine Recovery Platform платформа спрямована не лише на оцінку окремих проєктів, а й на створення системної бази для зеленої економіки, що дозволить Україні інтегруватися в ринок ЄС, залучити дешевший капітал і реалізувати структурні зміни.

Мартіна Колб та Юрген Кайнхорст доєднались в режимі онлайн

Під час панельної дискусії прозвучала і позиція аграрного бізнесу щодо викликів зеленої трансформації. Заступник голови Всеукраїнської аграрної ради **Денис Марчук** відзначив, що реалізація зеленого курсу в агросекторі України

потребує зваженого підходу, оскільки українські агровиробники, на відміну від європейських, не отримують фінансових компенсацій за дотримання екологічних вимог. Він підкреслив критичну роль зрошення в умовах зміни клімату та закликав усунути бюрократичні бар'єри, що гальмують передачу іригаційної інфраструктури об'єднанням водокористувачів.

Від бізнесу висловилося і в.о. директора по маркетингу групи Ferrexpo **Ярослава Блонська**, яка окреслила бачення бізнесу щодо зеленої трансформації як стратегічного вектора: зелена трансформація – не декларація, а реальна частина бізнес-стратегії. Вона наголосила, що Ferrexpo продовжує реалізовувати проекти з використання біопалива, сонячної енергетики та зеленого водню, а також виробляє спеціальні окатиші для «зеленої» сталі, що дозволяє скорочувати викиди CO₂ до 37%. Водночас Блонська закликала до посиленої фінансової підтримки таких ініціатив державою та міжнародними партнерами.

Перший заступник голови Черкаської обласної ради **Роман Сущенко** представив бачення регіонального підходу до зеленої трансформації на прикладі Черкащини. Він наголосив, що, попри війну, Черкащина активно впроваджує екологічні ініціативи у сільському господарстві – від розвитку зрошення та ресурсозбереження до зростання частки органічного виробництва. Також доповідач зауважив, що за умови підтримки з боку держави та міжнародних партнерів громади готові бути активними гравцями у зеленій трансформації.

Роман Сущенко, Сергій Кваша

Адаптація до кліматичних змін потребує не лише інфраструктури та інвестицій, а й знань, компетенцій і освітньої підтримки. Навчання, передавання досвіду та наукові дослідження відіграють ключову роль у впровадженні сучасних технологій сталого природокористування. Ці питання порушив у своєму виступі проректор Національного університету біоресурсів і

природокористування України **Сергій Кваша**, підкресливши, що університетські спільноти активно долучаються до розроблення стратегічних документів, реалізують міжнародні наукові проєкти, зокрема в сфері адаптації до змін клімату, підтримки аграрного сектору, екології та навіть розмінування. Кваша відзначив зростання зацікавлення молоді агрономічними спеціальностями та наголосив, що сучасна освіта має забезпечити підготовку фахівців, здатних діяти в умовах кліматичних викликів. Він також підкреслив важливість досліджень і фахових дискусій щодо сталого розвитку аграрної політики України у контексті європейської інтеграції.

Учасники другої панельної дискусії дійшли спільного розуміння, що економічне відродження України неможливе без екологічної модернізації, а зелена трансформація – не обмеження, а історичний шанс для переходу до нової моделі розвитку.

Дискусію стосовно стратегічної ролі цифрових технологій у післявоєнному відновленні – *«Технології перемоги: як банківська система та інновації можуть допомогти відновити та захистити країну?»* – провели експерти фінансового сектору.

Зліва направо: Анатолій Гулей, Василь Фурман, Іван Цуркан, Надія Воробйова, Віталій Романчукевич, Ігор Лохов

Її модератор **Анатолій Гулей**, партнер Crowe Mikhailenko, ексголова правління АТ «Ощадбанк» запропонував учасникам зазирнути на 5–10 років уперед і розглянути роль штучного інтелекту, цифрових технологій та банківських інструментів у модернізації країни. Представник ради НБУ **Василь Фурман** наголосив, що стабільність банківської системи — один із головних факторів національної безпеки. Він поділився баченням Нацбанку щодо застосування штучного інтелекту в роботі регулятора, включаючи моніторинг ризиків та прогнозування. **Надія Воробйова** (АТ «Альтбанк») розповіла про впровадження штучного інтелекту у внутрішні бізнес-процеси та покращення клієнтського досвіду. Вона підкреслила, що технології стали важливою частиною розвитку банківських сервісів, які мають бути простими й доступними.

Голова наглядової ради Європейського промислового банку **Віталій Романчукевич** представив візіонерську ідею про роль банків як довірених партнерів для іноземних інвесторів у роботі з громадами, зокрема в проєктах відбудови. Він окреслив можливості фінансування інфраструктурних ініціатив за участі банків і муніципалітетів. **Ігор Лохов**, *директор центру роботи з локальними компаніями (департамент корпоративного бізнесу UKRSIBBANK BNP Paribas Group)*, поділився досвідом цифрової трансформації банку, який вже активно використовує AI-аналітику для передбачення поведінки клієнтів. Він також відзначив важливість готовності банків до впровадження цифрової гривні. Голова *Академії корпоративного управління в Молдові, член Малої ради та голова процедурного комітету Молдавського бізнес-клубу, керуючий партнер Crowe Turcan Mikhailenko (Молдова)* **Іван Цуркан** відзначив значний внесок українських громадян у соціально-економічне життя Молдови та важливість розвитку нових фінансових сервісів у регіоні, включаючи створення умов для цифрових банків.

У підсумку учасники зійшлися на тому, що цифрові технології, штучний інтелект і фінансова інноваційність є не лише інструментами модернізації

банківського сектору, а й фундаментом для економічного відновлення України та її інтеграції до європейського простору.

Одна з ключових частин форуму – *публічне інтерв'ю на тему: «Чи змінить Україну членство в ЄС та закінчення війни, зокрема щодо створення комфортного клімату для бізнесу?»*. Участь у ньому взяли провідні експерти та представники влади: радник віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Олексій Рябчин, президент Торгово-промислової палати України Геннадій Чижиков, посол України у США (2015–2019) Валерій Чалий. Модератором виступив голова наглядової ради Crowe Mikhailenko Дмитро Михайленко. Учасники обговорили перспективи європейської інтеграції України, виклики та переваги для бізнесу, необхідність адаптації до вимог зеленого курсу ЄС, а також геополітичні наслідки потенційного закінчення війни.

Зліва направо: Дмитро Михайленко, Валерій Чалий, Олексія Рябчин, Геннадій Чижиков

Олексій Рябчин акцентував увагу на необхідності трансформації бізнесу відповідно до екологічних директив ЄС, а **Геннадій Чижиков** поділився підсумками візиту до Брюсселя та закликав українських підприємців готуватись до нових стандартів конкуренції на європейському ринку. **Валерій Чалий** окреслив зовнішньополітичний контекст переговорів, наголосивши на

важливості посилення позицій України на міжнародній арені — не лише у сфері безпеки, а й у економічній площині.

Після змістовних інтерв'ю щодо впливу євроінтеграції та завершення війни на бізнес-клімат в Україні на форумі відбулася *експертна дискусія №2 «Стале відновлення: розвиток екологічно чистої енергетики та інфраструктурних проєктів»*. Модераторка дискусії **Елі Віж'є** (на фото зліва) акцентувала увагу на тому, що зелена енергетика має виступати не лише

відповіддю на виклики зміни клімату, а й стати основою стійкості, безпеки та модернізації енергосистеми України. Учасники дискусії — представники органів державної влади, бізнесу, міжнародних організацій та асоціацій — обговорили конкретні механізми, інструменти та

бар'єри, пов'язані із зеленою реконструкцією.

У своєму виступі **Андре Фабіан**, програмний директор ініціативи FELICITY II (GIZ), презентував пілотний проєкт у межах програми з відновлення житлового фонду, пошкодженого внаслідок війни. Проєкт реалізується у співпраці з Європейським інвестиційним банком і базується на принципах «нового європейського Баухауса» — тобто поєднання інноваційної архітектури, енергоефективності та соціальної інклюзії. **Марія Малая**, перша заступниця голови Державного агентства з енергоефективності, наголосила на важливості запуску Державного фонду декарбонізації, кошти з якого зможуть залучати муніципалітети, ОСББ, комунальні підприємства та приватний бізнес. Вона підкреслила, що ці фінансові механізми повинні стати інструментом трансформації міського середовища — від будинків до критичної інфраструктури. Директор Фонду енергоефективності **Єгор Фаренюк** звернув увагу на три критичних виклики для масштабування зеленого відновлення: брак фінансування, нестачу спеціалістів та обмежені виробничі потужності. Про зміни на ринку ВДЕ зауважив голова ради Української асоціації відновлюваної енергетики **Станіслав Ігнат'єв**. Він зазначив, що бізнес дедалі активніше

інвестує у розподілену генерацію – сонячні електростанції, малі вітрові установки, системи зберігання енергії – у відповідь на загрози енергопостачанню та ціноутворенню у сфері енергетики.

Зліва направо: Елі Віж'є, Олександр Домбровський, Станіслав Ігнат'єв, Клавдія Яцишина, Андрій Табінський

Олександр Домбровський, представник агроіндустріального холдингу МХП та ініціативи Global 100% RE Ukraine, наголосив, що зелена енергетика — це турбота не лише про клімат, а й про енергетичну безпеку країни, а також про реальні бізнес-інвестиції в ефективні технології. **Клавдія Яцишина**, керівник Української енергетичної ініціативи (мережа Глобального договору ООН в Україні), окреслила бар'єри для інвесторів, серед яких – безпекова ситуація та нестача кваліфікованих кадрів у громадах, та зауважила про потребу в нових підходах до навчання. Завершив дискусію **Андрій Табінський**, виконавчий директор Асоціації вугільних громад України, який на прикладі Львівщини та Волині продемонстрував, як реалізуються проекти справедливої трансформації – від перепрофілювання вугільних регіонів до модернізації соціальної інфраструктури. Ця експертна дискусія мала прикладний характер і продемонструвала зосередження учасників не лише на стратегічних підходах, а й

на конкретних інструментах, практичних рішеннях для сталого, безпечного та кліматично нейтрального розвитку України.

Наступним етапом форуму стало *публічне інтерв'ю «Діджиталізація на піднесенні: штучний інтелект та майбутнє української економіки»*. Розмова вийшла за межі технічного аналізу і перетворилася на емоційну та надихаючу дискусію про місце України у світовому цифровому просторі.

Зліва направо: Валерія Кушнерчук, Віктор Єгоров, Лаурі Лут, Тетяна Гончаренко

Модераторка **Тетяна Гончаренко**, партнерка Crowe Mikhailenko, запропонувала подивитися на штучний інтелект не як на загрозу чи виклик, а як на інструмент відновлення економіки та посилення глобальної позиції України. Виконавча директорка Diia.City Union **Валерія Кушнерчук** наголосила, що Україна вже сьогодні є лідером у Східній Європі з упровадження штучного інтелекту, а також активно розробляє власні мовні моделі з відкритим кодом. Вона підкреслила важливість довіри, цифрової безпеки та співпраці в межах екосистеми Diia.City, яка об'єднує інноваційний бізнес та державу.

Генеральний директор Qweedo Robotics **Віктор Єгоров** поділився баченням прориву України у сфері робототехніки. Він зазначив, що українські компанії вже постачають інтегровані рішення на ринки Європи, а MilTech і автоматизація мають величезний експортний потенціал. За його словами,

автоматизація та роботизація – це не питання майбутнього, а нагальна потреба в умовах кадрового дефіциту.

Радник з питань співробітництва у сфері кібербезпеки Посольства Естонії в Україні **Лаурі Лут** підтвердив глобальне лідерство України у цифрових сервісах та щодо кібербезпеки, відзначивши цінність урядових ініціатив і партнерства між бізнесом і державою. Він акцентував на необхідності розвитку навичок і технологічної освіти як фундаменту сталого цифрового розвитку.

Загалом учасники панелі окреслили наявну динаміку в розвитку цифрового сектору в Україні, показавши, що штучний інтелект, автоматизація та кібербезпека є важливими складовими економічного відновлення та майбутньої глобальної ролі України.

Питання відбудови економіки та активної участі держави у розвитку бізнес-середовища піднімалися на *експертній дискусії №3: «Фінтех на марші. Революція банківських послуг та фінансових технологій. Зелені фінанси та зелені інвестиції»*. Сьогодні реально існують інструменти, які трансформують фінансовий сектор України у річищі сталого розвитку – про це говорили провідні фахівці банківської справи, а модерував розмову д.е.н., завідувач відділу грошово-кредитних відносин ІЕПр НАН України **Євген Бублик** (на фото). Обговорення розпочалося з ключового меседжу: фінансові технології – це

не лише цифровізація, а й засіб справедливої та ефективної доставки фінансових ресурсів до кінцевого споживача. Як наголосив модератор, наявність ресурсів – не головна проблема. Важливо знайти способи, як ці кошти, зокрема зелені,

ефективно спрямовувати на трансформацію економіки в умовах повоєнної відбудови.

Зліва направо: Євген Бублик, Андрій Дубас, Олексій Савін, Ярослав Демченков, Дмитро Сич, Валерій Майборода

Перший заступник голови правління Фонду розвитку підприємництва **Валерій Майборода** зосередився на впровадженні екологічних та соціальних стандартів у банківському секторі в рамках програм кредитування малого і середнього бізнесу. 46 банків уже інтегрували ESG-політики, що дало змогу залучити грантове фінансування з-за кордону, зокрема від уряду Німеччини та Світового банку. Фонд також анонсував створення Центру компетенцій з ESG-платформи для поширення знань серед підприємців.

Неллі Петкова, економістка з директорату з питань довкілля ОЕСР (на фото), представила європейський досвід запровадження фіскальних зелених інструментів. Вона звернула увагу на важливість перерозподілу коштів від екоподатків через спеціальні фонди, а також на створення інституцій, здатних ефективно управляти такими ресурсами, – на прикладі Німеччини, Польщі, Чехії та інших країн ЄС.

Продовжив тему ролі держави у розвитку зелених фінансів **Дмитро Сич**, представник Офісу зеленого переходу при Міністерстві економіки, який презентував державні ініціативи та міжнародні підходи до підтримки сталого інвестування. Він акцентував увагу на Ukraine Investment Framework – інструменті, що передбачає близько 2 млрд євро на підтримку зелених проєктів малого та середнього бізнесу. Також доповідач анонсував запуск у 2025 році Зеленої платформи – онлайн-каталогу програм сталого фінансування. Окремо також він відзначив нові можливості для бізнесу в межах статті 6 Паризької угоди, а також функціонування державного фонду декарбонізації, який уже фінансує відповідні проєкти за рахунок екологічного податку. Україна, за його словами, рухається в річищі європейських практик, де сталий розвиток є невід’ємною частиною економічної політики.

Особливу увагу учасників форуму привернули виступи представників Ощадбанку та Укргазбанку – двох ключових гравців банківського сектору, які задають тон у зеленому фінансуванні. Керівник міжнародних програм, радник голови правління АТ «Ощадбанк», заступник міністра енергетики (2020–2024) **Ярослав Демченков** відзначив, що банк реалізував проєкти на суму 1,2 млрд євро, охопивши 32% ринку проєктного фінансування в енергетиці, з яких чверть – зелені ініціативи. Водночас директор департаменту сталого банкінгу АБ «Укргазбанк» **Олексій Савін** підкреслив, що екологічна трансформація – це вже не перевага, а необхідність, адже банк підтримав понад 1,2 ГВт зелених потужностей у таких сферах, як енергетика, агросектор та будівництво, інтегруючи ESG-принципи у свою діяльність. На необхідності цифрових інструментів аналізу ESG, а також на значенні освітньої роботи серед банкірів і підприємців акцентував президент Асоціації українських банків **Андрій Дубас**. Також було наголошено на важливості імплементації нових регуляторних рамок, зокрема Білої книги НБУ з питань ESG.

Третя експертна панель засвідчила: фінансові технології та зелені інструменти — це вже не майбутнє, а сьогодення. Вони стають основою для економіки, що прагне відновлення, конкурентоспроможності та інтеграції до

Європейського Союзу. А фінансова система України – попри всі виклики – впевнено адаптується до цієї нової реальності.

Експертну дискусію «Україна на зеленому шляху: реалізація стратегії сталого розвитку та екоініціатив, Європейський зелений курс» модерував проректор Національного університету біоресурсів і природокористування України **Олександр Лабенко**. Вона зібрала представників аграрного бізнесу, місцевого самоврядування, наукової спільноти, державних органів і міжнародних партнерів.

Зліва направо: Олександр Лабенко, Андрій Кравченко, Леонід Козаченко, Борис Карпус

Відповідаючи на запитання модератора, президент Української аграрної конфедерації **Леонід Козаченко** акцентував на тому, що адаптація агросектору до екологічних вимог ЄС – питання не лише регуляцій, а й виживання: за умов глобального зростання населення та дефіциту продовольства екологічні стандарти мають впроваджуватися з урахуванням реалій і потреб українських фермерів. Зокрема, йшлося про дефіцит фінансування на впровадження біоенергетики, систем утилізації, зрошення тощо, на відміну від країн ЄС, де на підтримку агровиробництва спрямовується до 40% бюджету.

Практичним досвідом трансформації шахтарського міста на заході України поділився міський голова Нововолинська **Борис Карпус**. Громада впроваджує проекти з сонячної енергетики, реконструкції очисних споруд, розробляє техніко-економічне обґрунтування децентралізованої енергетики. Він підкреслив, що ключем до успіху стала системна робота з міжнародними

партнерами та донорами. Борис наголосив на необхідності координації держави для масштабування таких практик по всій країні.

Міністерство аграрної політики та продовольства України представляв **Андрій Кравченко** – заступник директора департаменту – начальник Управління землеробства та рослинництва департаменту аграрного розвитку Міністерства аграрної політики та продовольства України. Його виступ було присвячено імплементації екологічного законодавства ЄС у національну політику, зокрема, ухваленню закону про державну кліматичну політику, затвердженню стратегії розвитку АПК до 2030 року, запровадженню програм підтримки тепличного господарства, зрошення, вирощування бавовнику й промислових конопель – як частини адаптації до кліматичних змін. Доповідач наголосив: попри війну і складні умови, аграрії тримають продовольчий фронт і потребують нових інструментів для адаптації до кліматичних викликів.

Про потенціал зеленого водню говорила **Юліане Вейманн**, керівник проекту H2-diplo (офіс у Києві, GIZ). Вона відзначила дві ключові перспективи для України – експорт водню до ЄС і розвиток внутрішніх виробничих ланцюгів, зокрема для зелених добрив. На її думку, Україна має всі шанси стати частиною європейської водневої стратегії, однак це вимагає чіткої державної політики, інфраструктурної підготовки та партнерств. Наприкінці дискусії учасники відповіли на запитання: наскільки складно, за десятибальною шкалою, об'єднувати зусилля держави, місцевої влади, громадського сектору та донорів у напрямі зеленої трансформації? Оцінки були різні, але лунала спільна думка, що за наявності політичної волі та чітких механізмів співпраці, навіть попри наявні складнощі, ці завдання цілком досяжні.

Далі у рамках форуму відбулося публічне інтерв'ю «Як зупинити корупцію в процесі відновлення України?» з головою правління Центру протидії корупції «Межа»

Панельна дискусія №3 «Лідери майбутнього: роль топ-менеджменту в розвитку інноваційного та соціально відповідального бізнесу» стала завершальним акордом форуму, зібравши представників бізнесу, освітніх установ і глобальних ініціатив.

Модераторка панелі – керуючий партнер Crowe Erfolge **Ольга Богданова** розпочала розмову із заклику говорити не лише про технології, а й про відповідальність бізнесу перед суспільством у критичні часи. Засновник CEO Netpeak Group **Артем Бородатюк** поділився досвідом масштабування компаній, впровадження культури інновацій «знизу» та використання AI і ROIP-фреймворків для підвищення ефективності. **Аліна Коновальченко**, операційна директорка Мережі Глобального договору ООН в Україні, розповіла про те, як український бізнес адаптується до ESG-принципів навіть під час війни. Вона акцентувала на важливості стратегічного підходу до сталого розвитку, підкріпленого зобов'язанням керівництва компаній.

Михайло Поляков (Американська торговельна палата в Україні) окреслив роль стратегічного лідерства у кризових умовах. Навівши приклад компанії, що втратила фабрику, але запустила нове виробництво в Західній Україні, платить

податки, збудувала бомбосховище для громади, доповідач закликав підтримувати неперервність бізнес-діяльності, – «не добивати те, що ще працює».

Тетяна Острікова-Чмерук, незалежна корпоративна директорка, членкиня наглядової ради АТ «Альтбанк», українська правниця, експертка з питань фінансів, податкової та митної політики, пояснила роль наглядових рад як гарантів впровадження стратегій ESG, наголосила на важливості формалізації процесів управління ризиками. Про дефіцит кадрів на ринку праці України говорив операційний директор Work.ua **Олексій Скороход**. Він закликав роботодавців адаптуватися до нових реалій: пропонувати гібридні й дистанційні формати, активно інвестувати в корпоративну культуру, переглядати підходи до найму. **Христина Іванчук**, керівник програми глобального партнерства American University Kyiv, акцентувала на потребі інвестицій у молодь та освіту, наголосила на співпраці бізнесу з університетами як на стратегічному рішенні. **Ірина Кузьмичова**, засновниця фінансової компанії PRIME GROUP ESTRO та інвестиційної платформи Boutique Investment, поділилася досвідом роботи з європейськими банками, підкресливши високі вимоги до прозорості капіталу та важливість обережного підходу при виборі банківських юрисдикцій.

Спільний висновок учасників цієї панелі: успішне майбутнє України можливе лише завдяки синергії інновацій, освіти, відповідального лідерства і прозорих правил гри для бізнесу.

Учасники заходу окреслили своє бачення майбутньої України – малюнок вийшов яскравий, різнобарвний і з перспективою. Складовими цієї візії є чисте повітря, інноваційні підходи до землеробства, модернізована енергетика, економіка, що розвивається на засадах сталості та справедливості. Вона заснована на європейських цінностях, підтримці гідності людини, відповідальному громадянстві та партнерстві між суспільством, бізнесом і державою. Це майбутнє видається цілком реальним у контексті європейської інтеграції, зеленої трансформації та поствоєнного відновлення. Україна вже

сьогодні закладає фундамент для модерного, екологічно безпечного і демократичного суспільства, здатного не лише вистояти, а й показати приклад світові.